

Päätös eläinlääkintähuoltolain 9§ mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta ja 17§ mukaisista täydentävistä palveluista

Ympäristöjaosto 03.12.2025 § 11
533/00.04.01/2025

Valmistelija

Terveysvalvonnan johtaja

Inarin kunta järjestää eläinlääkäripalvelut yhteistoimintasopimukseen perustuen Inarin ja Utsjoen kuntien alueella. Tällä hetkellä eläinlääkintähuollossa on 4 praktikkoeläinlääkäriä ja yksi vastaavan praktikkoeläinlääkäri / valvontaeläinlääkäri virka. Toiminnot on keskitetty pääsääntöisesti Ivaloon yhteisvastaanotolle, Utsjoella on sivutoimipiste, jossa on vastaanottoa 2-6 päivää / kk. Virka-aikojen ulkopuolella on järjestetty yhteispäivystys tuotanto- ja lemmikkieläimille Inarin kunnan eli Ivalon vastaanotolla. Nykyinen järjestämistapa on osoittautunut toimivaksi ja ympärivuorokautiset palvelut on pystytty tuottamaan toimintavarmasti.

Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Muutoksia ei tule velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta.

Alueellisen järjestäjän tulee määritellä lakisääteisten eläinlääkäripalvelujen järjestämistapa ennen uuden lain voimaantuloa. Järjestämisvastuuta määritettäessä on otettava huomioon alueen yksityinen eläinlääkäripalvelujen tarjonta.

Inarin kunta on uuden eläinlääkintähuoltolain 3§ tarkoittama järjestäjä, joka huolehtii yhteistoiminta-alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkäreille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin uudessa laissa säädetään. Teknisen lautakunnan alainen ympäristöjaosto on lain tarkoittama järjestäjän tehtävistä huolehtiva monijäseninen toimielin.

Uuden lain mukaan järjestäjä määrittää järjestämisvastuun laajuuden alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjä voi tuottaa järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita tietyin rajoituksin. Laissa määritellään lisäksi palvelut, jotka on hinnoiteltava markkinaperusteisesti.

Lain § 8:ssä säädetään yleisen edun kannalta välttämättömistä eläinlääkäripalveluista, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta. Lisäksi eläinlääkintähuoltolaissa säädetään elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin valvonnasta sekä eläintautien vastustamistyöstä kunnissa. Lain 20 § mukaan näiden lakien nojalla kunnaneläinlääkäreillä määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytykset on järjestettävä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti.

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaan yleisen edun kannata välttämättömiä eläinlääkäripalveluita ovat:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveysäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoilta, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
- 9) kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
- 11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;
- 12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;
- 13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;
- 14) eläimen lopetus.

Eläinlääkintähuoltolain 9 § mukaan kunkin julkisten eläinlääkäripalvelujen järjestäjän järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjän tulee järjestää edellä luetellut palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi kaikille eläimille tulee järjestää ns. kiireellinen eläinlääkäriapu sekä tarvittaessa eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein. Muut palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Eläinlääkintähuoltolain 10 § määrittää, että palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten. Kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten

myös virka-ajan ulkopuolella ja sitä on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, riippumatta eläimen haltijan asuin- tai kotipaikasta.

Ohessa palvelutarpeen arvointi, markkinatilanteen kartoitus ja palveluvalikoiman määrittely perusteluineen.

Esittelijä

Terveysvalvonnan johtaja Minna Saramo

Päätösehdotus

Ympäristöjaosto päättää, että Inarin kunnan ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla on laajuudeltaan 8 §:n listauksen mukainen. Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut.

Lisäksi täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta voidaan järjestää:

- 1) Kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. Viivytyksetön kuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkäripalvelua. Tällaisia tutkimuksia voivat olla esimerkiksi ultraääni ja röntgentutkimukset.
- 2) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, kuten esim. keisarinleikkaus koirille. Leikkaushoidon viivyminen voi aiheuttaa eläinsuojelullisen ongelman tai hengenvaaran, mikäli eläin ei ole kuljetuskuntoinen. Muut leikkaukset, jotka tukevat hätäleikkauksissa tarvittavan osaamisen ylläpitämistä.
- 3) Traumojen ja kasvaimien johdosta tehtävät amputaatiot, kuten häntä-varvas-, korva-amputaatiot
- 4) Reponoinnit, esimerkiksi lonkkaluksaatio
- 5) Pehmytkudoskirurgia (mm. sterilisaatio koiralle, pyometria, isojen kasvaimien poisto, torsion leikkaus, erilaiset tyräleikkaukset)
- 6) Vaurioituneiden, tulehtuneiden tai virheasentoisten eli eläimille kipua tai terveyshaittaa aiheuttavien hampaiden poisto
- 7) Veri- ja virtsa-analyysit 8§ kohtaa 10 laajemmin. Analysointi on tarpeen eläimen sairauden syyn selvittämiseksi ja hoitotarpeen arvioimiseksi.
- 8) Kissojen ja koirien terveyden-/sairaudenhoidon kannalta olennaiset säännölliset pistoshoidot
- 9) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä tavallisimpien lisääntymisongelmien hoito. Tällaisiin kuuluvat esim. hevosten ja koirien kuvantamalla tehdyt tiineystarkastukset.

Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest).

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Ympäristöjaosto hyväksyi yksimielisesti terveystalvonnan johtajan päätösehdotuksen.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Lisätietoja: terveystalvonnan johtaja Minna Saramo, puh. 0400 662 510
minna.saramo@inari.fi
